

Nanošenje štete ljudima – najgori oblik propasti (Medina)

Hatib: dr. Halid ibn Sulejman el-Muhenna

13. rebiul-evvel 1447. po Hidžri / 5. septembar 2025.

Hvala Allahu, Gospodaru svjetova, Održavatelju nebesa i Zemlje, Onome Koji upravlja svim stvorenjima, Koji je poslao Svoje poslanike ljudima radi njihove upute i pojašnjenja propisa vjere. Svjedočim da nema boga osim Allaha, Jasne Istine, i svjedočim da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Njegov rob, poslanik i prijatelj, najbolji među stvorenjima. Neka su Allahovi blagoslovi, milost i spas na njega i na sve ostale vjerovjesnike i poslanike.

O vjernici, znajte da je naš Gospodar stvorio ljude s urođenom sklonošću ka traženju koristi i izbjegavanju štete, te odbojnošću prema suprotnom. To je priroda usađena u ljude i životinje, i oko toga nema razilaženja među stvorenjima. Zbog toga im je Uzvišeni iz zemlje dao opskrbu, učinio je prijatnom za sva njihova osjetila, pa im duše čeznu za njom i srca se vežu za nju. Da ih je njihov Stvoritelj prepustio toj prirodi i onome što im je omogućio, povelili bi se za strastima, nestalo bi saosjećanja, milosti i dobrote, i jedni bi drugima činili nasilje.

Allah je znao da ljudi neće međusobno saosjećati samo na osnovu naredbi i zabrana, podsticanja i odvraćanja, već da je potreban odgoj. Zato je, kao Sveznajući i Mudri, propisao granice, naredio pravdu, podstakao na nju i obećao obilnu nagradu onima koji je slijede. Zabranio je nepravdu, upozorio na nju i zaprijetio bolnom kaznom onima koji je čine.

Iz Svoje milosti, objasnio je Svojim robovima ono što čuva nagradu njihovih djela, kako bi je našli u knjigama svojih dobrih djela onda kada im bude najpotrebnija. Također im je pojasnio ono što poništava ta djela, da bi se toga čuvali i da to ne bi činili. Uzvišeni je rekao: "O vjernici! Pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku, i ne poništavajte svoja djela." (Muhammed, 33)

O muslimani, olahko shvatanje nekih grijeha vodi u propast, udaljava od linije Upute i baca u provaliju uništenja. Koliko je onih koji se trude u pokornosti Allahu, obavljaju farzove i nafile, a ipak su "bankroti", čija su dobra djela pretvorena u prašinu! To je zbog neznanja ili nemarnosti prema onome što poništava dobra djela, pa se svrstavaju među najveće "bankrote", čije je osobine opisao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, riječima: "Znate li ko je bankrot?" Rekoše: "Bankrot je onaj, među nama, koji nema ni dinara ni imetka." Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Bankrot, iz mog ummeta, je onaj koji dođe na Sudnji dan s namazom, postom i zekatom, ali je uvrijedio ovog, oklevetao onog, nepravedno uzeo imetak ovome, prolio krv onoga, udario ovoga, pa će svakom od njih biti dato nešto od njegovih dobra djela, a kad mu ponestane dobrih djela, prije nego što se svi oni namire, uzet će se se njihovi grijesi i prebaciti na njega, pa će, potom, biti bačen u Vatru."

Taj čovjek koji je bankrotirao slijedio je put škrtosti i pokorio se strasti, pa je učinio nepravdu ovom, uvrijedio onog, prisvojio imetak jednog, prolio krv drugog, a mislio je da će mu namaz, post i sadaka izbrisati sve grijeha. To je bila zabluda, koja ga je uništila, i postao je najveći stradalnik i najožalošćeniji čovjek. Kako i ne bi, kada je onaj koji je najviše brinuo o svom ummetu, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Čuvajte se nepravde, jer će ona biti tmina na Sudnjem danu. Čuvajte se škrtosti, jer je škrtost uništila one prije vas, navela ih da prolijevaju krv i da skrnave svetinje."

Zato, neka svaki čovjek, koji želi spas za sebe, zna da je čuvanje od povrede tuđih prava, nakon izvršavanja farzova, put bogobojaznih i staza koja vodi ka milosti Gospodara svjetova.

"...na Dan kada neće nikakvo blago, a ni sinovi od koristi biti, samo će onaj koji Allahu srca čista dođe spašen biti." (Eš-Šuara, 88–89)

Allahova Knjiga i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pojasnili su temelje nepravde, da bi ih ljudi izbjegavali. Ona se svodi na tri osnovne kategorije: krv, imetak i čast. Šerijat je o njima opetovano govorio, detaljno ih razjasnio, i to je bila jedna od posljednjih oporuka koje je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dao svom ummetu, u svom govoru na Dan klanja kurbana (Jevmun-nahri) na Mini, kada je rekao: "Zaista

su vam vaša krv, vaš imetak i vaša čast sveti (zabranjeni), kao što je svet ovaj vaš dan, u ovom vašem gradu. Jesam li dostavio? Allahu, posvjedoči!"

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, za ovu jasnu poruku odabrao je veličanstveno mjesto, veličanstven dan i veličanstven grad, da bi dokaz bio potpun, da bi ljudi bili sigurni jedni od drugih, da bi život bio uređen, i da bi, na najbolji način, ostvarili svoje dunjalučke i vjerske interese.

O vjernici! Među najtežim oblicima nepravde, za koje je Allah obećao bolnu kaznu, jeste da se musliman lažno zakune, pa time prisvoji imetak drugog muslimana. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Ko prisvoji pravo muslimana, lažno se zaklinjući, Allah mu je zabranio Džennet i odredio mu je Vatru." Upitaše: "O Allahov Poslaniče, pa makar to bilo nešto malo?" Reče: "Pa makar bio štapić eraka (misvaka)."

U to se ubraja i prevara u trgovini, jer je to oblik nepravde prema ljudima i prisvajanje njihovog imetka na nedozvoljen način. Ako se tome doda zakletva, kojom se želi potvrditi kvalitet robe, a stvarnost je suprotna, grijeh je još veći. O tome je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao upozoravajući: "S trojicom Allah neće razgovarati na Sudnjem danu: s onim koji daje, a prigovara, s onim koji prodaje robu lažno se zaklinjući, i s onim koji pušta svoju odjeću (da se vuče po zemlji, iz oholosti)."

Jedan od oblika prevare u trgovini jeste skrivanje nedostataka robe, u različitim oblicima, koje svaki bogobožan čovjek, koji traži spas za sebe, dobro poznaje i zna koliko su štetni, najprije za njega samog, pa tek onda za druge. Jer, grijeh je ono što izaziva nemir u duši i sumnju u srcu.

Znaite da je među oblicima nepravde u imetku, koje mnogi olahko shvataju uprkos jasnim prijetnjama, prisvajanje imetka jetima. Uzvišeni Allah strogo je zaprijetio onome ko se prihvati imetka jetima pa ga nepravедno pojede.

Uzvišeni kaže: "Oni koji bez ikakva prava jedu imetke siročadi – doista jedu ono što će ih u Vatru dovesti i oni će u ognju gorjeti." (En-Nisa, 10)

“I siročadi imanja njihova uručite, hrđavo za dobro ne podmećite i imetke njihove s imecima vašim ne trošite – to bi, zaista, bio vrlo veliki grijeh.” (En-Nisa, 2)

A Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “Klonite se sedam pogubnih grijeha”, pa je među njima spomenuo: “...prisvajanje imetka jetima.”

Među velikim nepravdama, koje su povezane sa imetkom, jeste uskraćivanje prava radnicima, zaposlenima i sličnima, bilo da se radi o kašnjenju isplate, odugovlačenju, umanjenju dogovorenog iznosa, ili nametanju dodatnog posla bez povećanja naknade. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “Uzvišeni Allah kaže: ‘S trojicom ću se parničiti na Sudnjem danu: čovjekom koji se zakleo Mojim imenom pa prekršio svoju zakletvu, čovjeku koji je prodao slobodnog čovjeka, pa potrošio novac od prodaje, i čovjeku koji je unajmio radnika, iskoristio njegov rad, a nije mu dao platu.’”

Među velikim nepravdama jeste i da službenik zadužen za prikupljanje zekata ili sadake uzme dio za sebe. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “Tako mi Allaha, niko od vas neće uzeti ono što mu ne pripada, a da to neće nositi na Sudnjem danu.”

Spasite se, spasite se, o Allahovi robovi, prije nego što bude kasno! Neka se svako od nas popravi dok je još ima vremena za to, slijedeći ono na što je Milostivi i Samilosni podstakao svoj ummet riječima Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: “Ko je učinio nepravdu svome bratu, bilo u časti ili nečemu drugom, neka to ispravi danas, prije nego što ne bude ni dinara ni dirhema.”

To znači: Neka vrati prava dok je još na dunjaluku, jer na ahiretu se prava ne namiruju novcem, niti se čovjek oslobađa samo pokajanjem, već se vrši odmazda, i prava se namiruju iz dobrih djela onoga ko je učinio nepravdu. Ako nema dobrih djela, uzimaju se grijesi oštećenih i prebacuju na njega. Utječemo se Allahu od poniženja!

O muslimani, suzdržavanje od nanošenja štete ljudima je pravo koje svaki musliman ima kod svog brata muslimana. Onaj ko to ispunjava, uzdiže se na visoku poziciju kod svog Gospodara i biva među najboljim ljudima. Jedan čovjek upitao je Poslanika,

sallallahu alejhi ve sellem: "Ko su najbolji ljudi?", a on je rekao: "Čovjek koji se bori svojim životom i imetkom, i čovjek koji se povukao u osamu, obožava svog Gospodara i ne nanosi zlo ljudima."

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitan je o najboljim djelima, pa je rekao: "Da se suzdržiš od činjenja zla ljudima, to je sadaka od tebe samom sebi."

O vjernici, poptunost duše ne može se postići bez salavata i selama na Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. To je znak ljubavi prema njemu i slijeđenja njegovog puta. Zato mnogo donosite salavat i selam na svoga Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, time će vam se povećati nagrada i bit će vam oprošteni grijesi.

Allah podario blagoslov meni i vama u časnom Kur'anu, i okoristio mene i vas njegovim ajetima i mudrom opomenom. Rekoh ovo i od Allaha Uzvišenog tražim oprost za sebe, vas i sve muslimane od svakog grijeha, a tražite i vi, On mnogo prašta i milostiv je.

